

ІДЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

У статті обґрунтовано необхідність розвитку державної ідеологічної політики щодо розвитку села і сільських територій. Запропоновано елементи проведення такої політики.

Ключові слова: ідеологічна політика, сільська територія, сільське населення, сільський розвиток.

I. Вступ. Всебічний розвиток сільської місцевості є одним із пріоритетних напрямів державної аграрної політики України. Однак така постановка питання є актуальною не лише для нашої країни. Із нею, на тому чи іншому етапі становлення, зіткнулися багато європейських і світових держав. Найбільш показовим у цьому відношенні є приклад країн Центральної та Східної Європи: Польщі, Чехії, Словаччини, Литви, Угорщини та деяких інших, які мали подібні українським соціально-економічні передумови і які зуміли вдало адаптувати свою аграрну сферу до нових ринкових умов господарювання.

II. Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування сутності ідеологічної політики, необхідності її впровадження щодо розвитку сільських територій. Виходячи із поставленої мети, основним завданням є визначити пріоритетні напрямки проведення ідеологічної політики в Україні щодо розвитку сільських територій.

III. Результати. Окрім власне проблеми розвитку сільських територій, в Україні до недавнього часу спостерігалася ще й так звана "постреформна криза", яка була породжена несистемним, нераціональним, а подекуди, навіть, експериментальним реформуванням колгоспно-радгоспної системи на початку 90-х років. Ця криза носила не стільки фундаментальний характер, скільки інституційний. Її головні наслідки – це нераціонально використані можливості, які відкривалися перед Україною після здобуття нею незалежності. Фактично можна стверджувати, що всі ці роки ми працювали не на здійсненні стратегічно-орієнтованої програми розвитку сільських територій, а на подолання наслідків невдалого реформування сільсько-

го господарства. Тобто, реалізовувалась політика не розвитку, а проїдання.

Найгіршим наслідком такої ситуації стало те, що 17 млн. українців, які проживають і працюють у селі, опинилися практично на межі виживання, один на один із своїми проблемами. Селяни, які й до того не були розбалувані життям, в нових умовах змушені були шукати кращої долі чи то в містах, чи за кордоном. Ті ж, хто залишилися, втратили найбільшу цінність в житті людини – впевненість у завтрашньому дні та надію на краще майбутнє. Комуністична ідеологія Радянського Союзу була далеко не ідеальним варіантом вирішення цього питання, проте вона чітко формулювала стратегію розвитку країни і кожна людина добре її знала. Так, можливо, ця ціль була недосяжною, проте, усвідомлювали це одиниці з помірними мільйонами. Решта ж, активно працювали на її досягнення і щиро вірили, що дійдуть до неї. Дійдуть, бо знали до чого вони йдуть і що вони мають робити. Той же, хто йде в нікуди – в нікуди й приходить! Нажаль, українці і досі рухаються за останнім девізом.

Сьогодні Україні потрібна ясна, конкретна та ефективна ідеологічна політика, спрямована на забезпечення системного розвитку села та сільських територій. Її елементи повинні стати:

чітко сформульована кінцева мета до чого ми прагнемо і що отримаємо, коли її досягнемо;

– конкретно визначені часові рамки – які результати будуть одержані в коротко-, середньо- та довготерміновій перспективі;

– науково-методологічне забезпечення – методологічні основи та методи досягнення поставлених цілей;

– регламентація повноважень – на рівні органів державної влади; місцевого самоврядування; громадських, політичних та інших організацій; бізнесу; громад; конкретних осіб тощо.

Розробка ідеологічної політики розвитку сільських територій є питанням загальнонаціональної ваги. Її стрижневими постулатами мають стати:

– підвищення привабливості сільського способу життя, зокрема праці в селі, а також сільської місцевості в цілому;

– наближення якості проживання в селі до рівня міського;

– створення рівних умов для розвитку та реалізації особистості в сільській і міській місцевості;

впровадження системи переваг проживання в селі: матеріальних, духовних, побутових та ін.

IV. Висновки. Реалізація ідеологічної політики розвитку сільських територій можлива виключно за умови тісної взаємодії влади, громадськості та бізнесу на всіх її етапах, починаючи від стадії планування і закінчуючи аналізом наслідків впровадження конкретних положень.

In the article grounded a necessity of development of public ideological policy is in relation to development of village and rural territories. The elements of pursuing such policy are offered.

Сус Т.Й.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРІВ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ

Запропоновано організаційно-економічну модель формування центру економічної активності. Визначено систему показників для вироблення стратегії місцевого економічного розвитку. Обґрунтовано важливу роль центру економічної активності в сталому розвитку сільських територій регіону.

Ключові слова: центр економічної активності, аграрний сектор.

I. Вступ. Проблеми успішного реформування аграрного сектору та соціально-економічного розвитку регіонів тісно пов'язані з проведенням адміністративно-територіальної реформи. Досвід зарубіжних країн, зокрема, Польщі показав, що успішне проведення адміністративно-територіальної реформи дозволило істотно покращити темпи соціально-економічного розвитку нових територіальних утворень, причому без збільшення фінансування апарату управління. Змістом нової державної політики в Україні мають стати партнерські відносини між державою та органами місцевого самоврядування з метою перетворення України в державу комфортного і безпечного проживання її громадян, забезпечення сталого розвитку сільських територіальних громад, вирівнювання соціально-економічного розвитку регіонів. Невизначеність в стратегіях розвитку аграрного сектору економіки та проведення адміністративно-територіальної реформи негативно впливають на розвиток сільських територій. Згідно даних Міністерства аграрної

політики України протягом 2000–2005 рр. у селах закрито 316 шкіл, більше 2 тисяч дитячих садочків, стільки ж закладів культури і 475 дільничних лікарень. Щорічно в Україні зникає близько 50 сіл, а сільське населення скорочується більш, ніж на 150 тисяч осіб [1].

Проблеми сталого розвитку сільських територій, адміністративно-територіальної реформи є об'єктами активних наукових досліджень, зокрема вони розглядалися на VII річних зборах Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників. Серед найвагоміших здобутків українських вчених з цих питань слід відзначити праці П.Т. Саблука [2], О.М. Онищенко, В.В.Юрчишина [3], П.І. Гайдучького [4], І.В.Прокопи [5], В.М. Нелепа [6], М.Ф.Кропивки [7].

Однак регіональні аспекти адміністративно-територіальної реформи західних областей України, зокрема Прикарпаття, де чисельність сільського населення переважає міське є мало вивченими, що і зумовило дане дослідження.

II. Постановка завдання. Науково-практичне обґрунтування регіональної стратегії сталого розвитку сільських територіальних громад в умовах працездатності та низької землезабезпеченості є одним з найважливіших напрямів реалізації економічної політики на селі. Мета даного дослідження розглянути регіональні особливості адміністративно-територіальної реформи, зокрема формування центрів економічної активності з метою створення сприятливих умов для сталого розвитку сільських територіальних громад.